

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

**Čuvajte
Jugoslaviju!**

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 9 novembra 1934
God. V — Broj 46

Vod naroda, Heroj i Mučenik

„Da, viteza sustopice tragički konac prati:
Tvojim glavi bi sudjeno za vjenac se svoj prodati!“
Njegoš.

U istoriji jugoslovenskog naroda, prepunoj burnih događaja, iznenadnih obrta i teških udara, ne pamti se da je ista u tolikoj meri potreslo narodnu dušu kao strahovita marseljska tragedija. Bol koji je u celom narodu izazvala kobna vest o pogibiji Kralja bio je neiskazano velik, a glasni jauk koji je, parajući grudi i srce, pratio mrtvo Kraljevo telo od Splita do Beograda i do Oplenca bio je samo slabiji odjek onog dubokog, mističkog osećanja, koje je prožimalo dušu naroda. Kroz te gorke suze i strašni lelek, koji je naročito bolno odjekivao jezive one note u dolasku mrtvog Kralja u Beograd i za vreme tužna Njegova ispraćaja na večni počinak u Kraljevsku zadužbinu, progovorila je ne samo velika ljubav naroda prema svome Vodi i Gospodaru, nego i neposredno, intuitivno istorijsko saznanje o tragičnoj veličini herojske ličnosti Kraljeve i o ogromnom gubitku koji ga je zadesio. Veličina toga osećanja bila i tuđe, strahovitog gneva i pravednog ogorčenja, koje je kao nikada ujedinilo ceo narod i u kome se neočekivano ispoljila sva njegova moralna snaga, impresionirala je ceo svet i postala krupna činjenica od međunarodne važnosti i značaja. Ako ikada, ovaj put se zaista može reći, da je glas naroda, koji je prozborio kroz poštovanje i ljubav prema svome Kralju, bio „glas Sina božjeg“: njegov sud o Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, koji je stvorio pod prvim utiscima užasne stvarnosti, dobio je odmah obeležje neizmjenjive istorijske istine.

Jer, doista, i po crtama Svoga karaktera, i po životu Svome, i po onome što je stvorio, i po smrti Svojim, Kralj Aleksandar ušao je u našu nacionalnu istoriju među najkrupnije ličnosti sviju vekova. Iako smo još i suviše blizu događajima, svi mi neposredno osećamo legendarnu veličinu Njegove ličnosti i svu tragičnost Njegove sudbine, kojoj bi adekvatan izražaj mogao da daje samo genije jednog Šekspira ili narodnog guslara.

Ako je tačno da istoriju jednog naroda čine oni koje, kako Karlaž kaže, Proviđenje šalje na svet da izvrše neki viši zadatak, kao neminovnu potrebu vremena i života, i kroz čija usta govore milioni nošeni istom misliju, istim željama i istim težnjama, tvorac istorije jugoslovenskog naroda u ovome, dvadesetom veku jeste i ostaje On, Viteški naš Kralj i Mučenik. U velikom broju ličnosti koje su radile na izgradnji novog doba u životu našeg naroda, figura Kralja Aleksandra izdiže se visoko do srazmera Dušana i Tomislava, koji nam kroz maglu vekova izgledaju grdni, gorastni. Nikada, možda, život jednog vladara nije bio tako prisno i neposredno vezan za život svoga naroda kao Njegov. Pored Knez-Lazara i Petra Svačića, jedini je On krvlju Svojom iskupio spasenje naroda Svoje: mučeničkom smrću Svojom posvetio je delo života Svoja i tom najvećom žrtvom pružio celom svetu dokaz, da je u ujedinjenoj Jugoslaviji po višoj nekoj Sudbini ostvarena istorijska pravda na koju je naš narod kroz vekove čekao, i da zato ništa na svetu ne može odvratiti jugoslovenski narod s toga puta koji mu je Proviđenje odredilo.

U doba kada se u strašnom i krvavom hrvanju naroda rešavao njihov udes i kada su vojničke vrline jedne nacije vredile više nego ista druga, sreća je htela da se na čelu našeg naroda našao Vod u kome se odlični vojnički karakter ispoljio ne samo po briljantnom vaspitanju u kuru Carskih pačeva i docnijim prilježnim studijama nego i po ranom nasleđu ukršteno šumadijske i vasačevičke krvi: i u vreme sjajnih pobeda kod Kumanova,

Bitolja i Bregalnice, na Ceru i Rudniku, Dobrom Polju i Kajmakčalanu, i za vreme tužne Devetsto i petnaeste, na zlokobnom povlačenju u Albansko primorje, punom smrti i užasa. Njegove reči: „Mi samo poslednji možemo mir zaključiti“, izgovorene u novembru 1914, za vreme velike Potiorekove ofanzive, kada su se i nekoji inače neoecenjivo zaslužni vojskovođe bili pokolebali, bile su odraz ne samo Njegovog jasnog gledanja na opštu vojničku situaciju u svetu nego i Njegovog viteškog vojničkog karaktera, kao i Njegova zapoved vojsci od 16 istog meseca: „Ni stope naše zemlje neprijatelju! Napred, u pobedu!“, koja je bila uvod u jednu od najvećih pobeda srpskog oružja. Ta smelost za odgovornost, koja se kod Njega tako naročito oertavala, bila je od presudnog značaja i za vreme solunske ofanzive, posle proboja, — dovela je do presudnih vojno-političkih posledica: do kapitulacije Bugarske, a zatim i Turske —, kada je On, usuprot direktivama Komande istočne vojske da se daljnje napredovanje obustavi, bolje ceneći opšti položaj i primajući na Sebe odgovornost za sve posledice, stavio Svoju primedbu: „Zar ovim lavovima, koji su prešli preko neprijateljskih rovova, koji sve ruše pred sobom, koji ispred sebe seju paničan strah, zbog nekog strategičkog ili taktičkog pogrešnog računa zadržati pobedni val?“, i izdao svoju značajnu naredbu: „Napred, bez počinaka, do krajnjih granica ljudske i konjske snage!“

Ta, možda najlepša, a svakako najvećeg divljenja vredna crta Njegova karaktera: da smelo primi istorijsku odgovornost za dalekosežne odluke u najsubonosnijim trenucima Naroda i Države, ne obeležava Ga samo kao vojnika nego i kao državnika. Iako odgojen u demokratskim tradicijama plemenitog Svog Roditelja, vojnik po krvi i mentalitetu, izvanrednih osobina uma i karaktera, svetstven Svoje sopstvene snage, On oseća da Ga je Sudbina odredila za Vodu naroda u vreme teških političkih, društvenih i privrednih potresa, kada državno kormilo traži snažne i sigurne ruke, kada i kod drugih velikih naroda izvanredne prilike iz nedara narodnih izbacuju na površinu i stavljaju na čelo države do juče nepoznate ličnosti dajući im u ruke do sada nevidenu moć i vlast. On veruje da Mu je namenjena velika, istorijska misija u životu jugoslovenskog naroda: da bude njegov Ujedinitelj i Preporoditelj, i da ga stavi na čelo balkanskih naroda, obezbeđujući na taj način mir i lepšu budućnost ne samo Svome narodu nego i celom Balkanu i celoj Evropi. Pranu Karadordjev i Njegošev, potomak te dve tako plemenite krvi, On je imao hrabrosti da se ponese sa najtežim prilikama, ubeđen da Mu Njegov izuzetni položaj nalaže da snažno zahvati u tok istorije i da mu dade onaj smer koji po Njegovu nahodenju najbolje odgovara interesima Naroda i Države. Njegovo herojstvo u tom pogledu izdiže se do stepena visoko tragičnoga, jer je On svestan opasnosti kojima se izlaže, a ipak neustrašivo i do samopregora požrtvovno vršio Svoj visoki Kraljevski poziv, ne prezajući ni od smrti i imajući pred očima samo opšte dobro Naroda i Otadžbine. Kakav visoki moral, kakva tragična veličina izvire iz Njegovih reči: „Mislite li da ja nisam svestan opasnosti kojima se izlažem? Znam Ja dobro da mogu poginuti. To može biti nesreća za Mene lično i za Moju porodicu. Ali to nije važno. Ne drži Mene ovaj narod na ovom mestu za to da sedim skrštenih ruku i vodim računa o Svome životu...“

A taj Svoj narod voleo je On iznad svega, više od sreće Svoje i sreće Kraljevske porodice Svoje. Tu Svoju ljubav pokazivao je na svakom koraku: prolazeći unakrst sve krajeve Države Svoje, zanimajući se za sve prilike kulturne, privredne i socijalne; učestvujući svuda u radosnim i tužnim događajima; zalazeći u bogate palate i uboge kolibe, i brinući se nada sve za svestrani napredak našeg sela i seljaka, koga je cenio kao izvor celokupne naše nacionalne snage. „Kroz sve mučne periode istorije, selo je bilo i ostalo budan čuvar nacionalnih tekovina i izvor snage u svim lepim izražajima narodnog genija...“, napisao je On kao uvod za knjigu o našem selu. I u ratu i u miru, uvek je bio u neposrednom dodiru s narodom, bio ovaj pod oružjem ili pored rala i motike: u najtežim bitkama i danima najvećeg iskušenja; kod sjajnih pobeda, a i onda kada se preko albanskih goleti povlačio k moru, i kad se, teško bolestan, ležeći na sirotinjskoj postelji od kolana, nije hteo odvojiti od naroda i od vojske niti ukrcati u ladu dok nisu bili ukrcani svi izbeglice i građansko činovništvo, bolesnici, ranjeni i vojnici, pa tek onda On, Vrhovni komandant! Za ljubav toga Svoja naroda, i u ratu i u miru, On neumorno putuje, tražeći prijatelje i pomoć u teškim časovima iskušenja i u prilikama koje pružaju mogućnosti za utvrđenje prijateljskih veza s drugim narodima, i na Balkanu i u Evropi, da bi te Svoje napore za očuvanje uz tako teške žrtve stečenog mira krunisao izmirenjem i prisnim zbliženjem dveju slavenskih država na Jugu: Bugarske i Jugoslavije.

Njegova koncepcija naroda bila je široka, u punom smislu jugoslovenska. Davno, još kao Regent, On je najdalekovidnije bio prigrlio jugoslovensku misao i učinio je Svojom: u depešama Jugoslovenskom odboru, u odgovorima na pozdrave Jugoslovena iz Amerike, u Svojim proklamacijama, On je uvek dosledni i ubeđeni Jugosloven, otvoren i dosledan do krajnosti, u opreci prema mnogim političarima čiji pogledi nisu hvatali tako široke horizonte. Na Krfu, na povratku iz Francuske i Engleske, 1916 godine, u jednoj dnevnoj zapovedi On poručuje Svojim vojsci da će saveznici pomoći Srbiju, „da ostvari veliku i moćnu carevinu Jugoslaviju“. A na dan 1. decembra 1918, kada je još dominirala ideja narodnog trojstva, primivši delegaciju Narodnog veća, isporučio je Svoj Kraljevski pozdrav celom Svom narodu: „Širom naše slobodne i ujedinjene Jugoslavije“. U jednoj knjizi posvećenoj našim pobedama napisao je ove značajne reči: „Jugoslavija će biti dostojna ovih slavinih pobeda, ako svoja pokolenja vaspita na večnim primenama naših nacionalnih mučenika i junaka.“ A „Antologiji jugoslovenske misli“ dra Viktora Novaka posvetio je kao uvod ove duboke misli: „Proroci i preteče Jugoslavije, njeni mučenici i junaci, jesu večita slava i živa moralna snaga velike jugoslovenske misli. Kroz njih je nacionalna ideja slobode, ljubavi i jedinstva postala stvarnost, a ugledanjem na njih ona će biti slavna budućnost...“

Mi Sokoli, kojima je naš Viteški Kralj u bezbroj prilika ukazao Svoju Kraljevsku pažnju i ljubav: pohađajući sokolske priredbe, od velikih slatova do najneznatnijeg javnog časa zabitne koje sokolske čete; pružajući izdašnu novčanu pomoć naročito za sokolski rad na selu; darujući mnogobrojne sokolske zastave, od Savezne pa do četnih, i ustanavljajući brojne prelazne darove za sokolske utakmice, nosimo u srcima svojim, više nego iko, tešku tugu i neizmerni bol za izgubljenim Kraljem i Zaštitnikom svojim. Gledajući u Njemu vazda nedostižni primer Dužnosti, Žrtve i Ljubavi za Narod i Otadžbinu, i okupljajući se u stisnutim redovima oko Njegova Naslednika, našeg Mladog Kralja Petra II, na koga smo preneli svu svoju ljubav, vernost i odanost, spremni za

Daljnji odjeci u češkoslovačkoj štampi s dirljivih pogrebnih svečanosti Viteškog Kralja Ujedinitelja u Beogradu

Najnoviji, 43 broj „Vjestnika Sokolskog“ ČOS donosi dva kraća saopštenja iz pera brata Evgena Kepla, koje ovde prenosimo, da se vidi kako

su dubok i trajan utisak učinile tužne i nezaboravne pogrebne svečanosti u Beogradu na češkoslovačku javnost. Članci glase:

U holi i radosti

U Beogradu vladala je svugde duboka žalost. Ali bilo je za nas i mnogo toga, što je ipak zagrejalo srca, osobito nas Sokola. Bili smo radosni, što braća jugoslovenski Sokoli uživaju takav ugled u javnosti, koja ih ne smatra običnim društvenim muškaraca i žena u odorama, niti pak nekakvom običajnom telesnougovornom organizacijom kao što se tako često gleda na Sokolstvo kod nas. Braća jugoslovenski Sokoli osvojili su sebi časno mesto i niko ih za ovo nije još dirnuo nečistom rukom. Najviše nas je zadivio i razveselio istup novog, mladog Kralja Petra II u sokolskoj odori. Nije to bio samo slučaj, nego skoro zavidanja vredno odlikovanje Sokolstva. Mi delimo s braćom jugoslovenskim Sokolima radost nad ovom činjenicom. Po-

red vojske bili su u sprovodu zastupani s brojnim počasnim četama jedino Sokoli; druge organizacije ne. Za ostalo Sokolstvo bilo je rezervisano mesto na Prestolonaslednikovu trgu. Obradovalo nas je takoder, da su tri naša bombardera, koji su kružili nad gradom za vreme pogrebnog sprovođa, formirala zajedno s jugoslovenskim bombarderima jednu zajedničku grupu. I u ovom gestu videli smo za nas razveseljiv dokaz našeg savezništva. A što tek da kaže, ko je video odlazak naših vojnika iz Beograda. Tako srdačno iskren rastanak vojnika dveju armija još nismo nikada videli. Ljubljenje, grljenje i suza. Uvereni smo, da tih dve stotine naših momaka neće nikada zaboraviti te dane u Beogradu.

Sokolski barjaci

— Sokolski barjaci uživaju u Jugoslaviji isti ugled kao i barjaci vojske. Nekojim jedinicama i župama darovao ih je sam Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj. Bili smo osobito ugodno iznenađeni videći kako pozdravlja sokolski barjak i stari general i obični seljak. Za nas je ovo bilo iznenađenje, dok je kod njih to samo po sebi razumljivo. Ali samo kod njih! Kod nas još ni izdaleka ne uživaju sokolski barjaci toliku pažnju. Ko ođaje počast svojim barjaci, taj poštuje i ono što oni simbolizuju, pa dakle time i samog sebe. Na pogrebu Kralja

Aleksandra bile su u povorci pored vojnih zastava još i sokolske, koje je darovao Sokolstvu Kralj. Ostalih 500 zastava sokolskih bilo je razvrstano na vidnom mestu, na Prestolonaslednikovu trgu. One su se poklonile samo svom Velikom Pokojniku, ali i svi učesnici sprovođa odali su onim sokolskim zastavama dužnu počast. Pozdravljali su ih svi — Kralj Karol Rumunski, prinčevi: italijanski, engleski i bugarski, pretsednik Lebrén i maršal Peten, admirali i generali i nebrojni diplomate. Počast im je odao čak i ministar Gering.

Da budemo odista moćni i disciplinovani

Sokolska organizacija je nesumnjivo jaka i konstruktivna. Ta uočljiva snaga Sokolstva ispoljava se na dva načina: u masovnim nastupima, u disciplini koja veže te mase, i u njegovoj unutarnjoj snazi i unutarnjoj disciplini. Iako obe ove stvari stoje u uzajamnoj vezi, treba ih strogo razdvajati i po snazi i po disciplini masa koje se periodično i brojno pojavljuju, davati punu važnost tek onda, ako je to zaista posledica unutarnje moći organizacije i njene unutarnje discipline, a ne val oduševljenja, koji nas trenutno zapljusne i isto tako trenutno nestane.

Snaga i disciplina dva su najvažnija faktora u sokolskom životu. I jedno i drugo se očituje i zasniva na dobroj volji i individualnoj slobodi pojedinca, na njegovom stvaranju i usavršavanju. Često se puta posve pogrešno tumači i razumeva Tirsevo geslo: „Celina sve, po jedinač ništa“. Ovo geslo bi bilo za nas daleko shvatljivije, ako bismo ga odmah protumačili i rekli: Za celinu sve, a ne za pojedinca. Međutim pojedinac ima i još kako veliku ulogu u Sokolstvu. Pojedinca treba ukazivati vrlo veliku pažnju. Kuća od neotesanog i nepažljivo ugrađenog kamena ne može biti nikad ni lepa, ni čvrsta, ni trajna, kao kuća od lepo tesanog i lepo ugrađenog kamena. Da bi naša sokolska organizacija bila čvrsta,

trajna i pouzdana, valja pre svega izgrađivati pojedinca. Valja ga izgrađivati i doterivati u svima pojedinostima u svemu onom, što će ga učiniti da kao lepo otesan i čvrst kamen bude na mestu i stalno smešten u zajedničku sokolsku kuću. Izgrađeni pojedinci sa svima odlikama eminentnog Sokola čine sokolsku organizaciju u njenim pojedinim delovima i celini moćnom i disciplinovanom. Moć sokolske organizacije očituje se u izgrađenosti i kompaktnosti, u svežini i neprivremenosti, kako pojedine sokolske jedinice, tako i onih koji tu jedinicu vode i svega što čini da ta jedinica živi, radi i napreduje. Moć se očituje i u snazi autoriteta kolektivnog i individualnog, i to sokolskog autoriteta. Autoritet i položaj, koji je vezan uz društveni život samo je jedan plus, jedan višak, ali nikako i uslov koji sokolskog radnika i u vezi s tim i jedinicu čini u sokolskom smislu formiranom i moćnom. Moral, poštenje, trezvenost, rad, neobičnost, takt, usavršavanje, širokogrudnost i t. d., samo su komponente, a rezultanta je visoka sokolska svest.

Mi hoćemo da je sokolska organizacija moćna, disciplinovana i permanentna. Mi tome težimo, ali to nismo još postigli, a da to nismo postigli krivi smo i grešili smo, svesni da grešimo nismo se trudili da greške, koje

nova dela i nove napore, imaćemo uvek pred očima Njegove reči: „Od kolevke do groba dužni ste služiti samoj Jugoslaviji i jugoslovenskoj ideji. Njene su Vaše misli i vaša srca, njene imaju da budu sve vaše radosti i ideali, vaše težnje i sva vaša pregućuća. Amanet Kralja - Heroja i Muče-

nika u času izdisaja: „Čuvajte Jugoslaviju“ biće i ostaće nam za uvek sveti poziv života našeg. Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju! Živeo naš Mladi Kralj Petar II Karadordjević!

Dr. Vladimir Belajčić.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

IV Tirševske igre 1936 — Češko-slovačka narodna olimpijada

Ovogodišnje III Tirševske igre uspele su i po broju takmičara i po njihovoj kakvoći tako dobro, da su merodavni činili pred samom odlukom da se već god. 1936 prirede Tirševske igre kao češko-slovačka nacionalna olimpijada, gde bi trebali Sokoli i sportiste u vezi s češko-slovačkom vojskom u čitavom nizu priredaba da pokažu svoju veličinu telesno-uzgojnog rada u državi. Razume se, da u potankosti još nisu ušli niti sami vode, ali je ipak razveseljavajuće, da se je misao Tirševskih igara već tako duboko ukorenila u narodu, da se može već u tako kratko vreme da priredi jedna svenarodna olimpijada.

Pred javnim sabiranjem sredstava za gradnju Tirševa zavoda

Sve godine iza rata čujemo s raznih telesno-uzgojnih strana uvek jače glasove, da bi češko-slovačka država konačno ipak morala da pristupi ustanavljanju Tirševa zavoda, visoke škole za telesni uzgoj, kao što ih imaju već neke susedne države. Ali do sada, usled nedostatka sredstava, nije došlo do realizacije te velike namisli. Navršava se već 10 godina otkako je poznati sokolski radnik br. dr. Vajner izradio savim izvedive nacрте ustroja Tirševa zavoda, koji bi, razume se, koristio čitavom telesnom uzgoju u Češko-slovačkoj, ali nosio bi ime onoga koji je češko-slovačkom narodu dao osnov telesnog vežbanja — ime Tirša.

U zadnjem broju Sokolskog Vestnika čitamo u članku »Narod sebi«, poziv nekog privatnika, kojim pozivlje sve ljude dobre volje, a naročito Sokole da započnu sa sabirnom akcijom za Tiršev zavod. Pisac naglašava, da je češki narod iz dobrovoljnih priloga podigao svoje Narodno pozorište u Pragu, treba, dakle, da na isti način sabere i potrebna sredstva za gradnju Tirševog zavoda, i tada će sigurno i država nešto doprineti da se konačno realizuje velika misao — ustanavljanje posebne visoke škole za telesni uzgoj u Pragu, jedine u slovenskim državama.

Za pravilan telesni uzgoj sokolske dece

Sredinom meseca oktobra zborovali su u Pragu pod predsedništvom referenta za sokolsku decu ČOS svi župski vodnici sokolske dece i bavili su se uglavnom pitanjem telesno-uzgojnog načina za decu. Pri tome se je uvodno naglasilo, da je hitno potrebno da se dečji telesni uzgoj uredi tako, da bi bio zaista primeran duševnim i telesnim sposobnostima omladine. Pri tome treba da se napusti sve što bi štetilo razvoju omladine. Stvarne predloge podneo je zboru brnski profesor Krčma, koji deli sokolsku decu s biološkom stanovništa u tri skupine: nižu skupinu od 6 do 8, srednju od 8 do 11, i višu skupinu od 11 do 14 godina. Predlagač je u svojem predlogu točno odredio i vežbovno gradivo za pojedine skupine. Pre svega učinjena je i osnovna norma vežbovnog časa pojedinih skupina, koja se osniva na sledećem načelu: pre nego što se prede na samo vežbanje potrebno je da se izvede nekoliko vežaba za razgibanje, nato se započne sa sustavnom vežbom, dok sam čas treba da zaključi vežbanje za umirenje. Zbor je odobrio ovaj predlog i u vezi s njime uredio i pitanje prednjačkih škola za dečje vodnike. Pre svega prirediće ČOS svake godine 14-dnevni tečaj s tom svrhom, ostalo će pak biti dužnost župa i okruga. Nadalje se je raspravljalo i o primernoj glazbi za proste dečje vežbe, te se je zaključilo, da se raspise po župama i same vežbe i primeru glazbenu pratnju za njih.

Da među češko-slovačkim Sokolstvom vlada izvanredno zanimanje za pravilan uzgoj dece vidi se iz činjenice, da su pojedine župske skupine imale svoja posebna savetovanja pre nego što su učestvovali zajedničkom zboru. U ovom radu sudeluju sami intelektualci, što moramo naročito da naglasimo, kada se zna, da se u današnje vreme inteligencija rado odulećuje od pozitivnog sokolskog rada.

Socijalni rad ČOS

Svojevremeno izdao je Socijalni oteč ČOS crvena srca, čiji je dobitak bio namenjen besposlenom sokolskom članstvu. Uspeh je bio vrlo velik. Ove godine iznenadio je taj isti oteč sokolsku i drugu javnost, kada je pred praznikom Svih svetaca izdao oko 10 cm velika, crvena srca s crnim postoljem, koja služe kao svetiljke na grobovima, kao posude za sveće i t. d. Ova srca bila su izdana nekoliko dana pred smrću blagopokojnog Kralja Aleksandra I i prvi put su zasvetlila u izlozima prodavaonice ČOS pred slikom Viteškog Kralja Ujedinitelja.

Zanimanje za ova srca vrlo je veliko i mnoge su se praške tvrtke ponudile da ih raspačavaju bez dobijta svesni velike zadaće kojoj je dobitak namenjen. Po dosadanjim vestima uspeh je prodaje ovih srdaca upravo ogroman.

Pripreme Sokolstva za Berlin 1936

U Berlinu će se do dve godine održavati olimpijske igre na kojima će učestvovati sav telovežbački i sportski svet. Medunarodna telovežbačka federacija prirediće tom prilikom u okviru olimpijade svoja takmičenja za prvenstvo na spravama i u prostim vežbama, kao što je to do sada bio običaj na olimpijadama.

Pripreme u raznim telovežbačkim organizacijama za prvenstveno takmičenje već su započele. U Nemačkoj su imali turniri već 3 i 4 novembra izbirno takmičenje između 100 najboljih vežbača na spravama. Italijani su imali slično takmičenje već 7 oktobra u Ankonu, Švicarci su raspisali takmičenja za kantonalna prvenstva u vežbama na spravama i postepeno će iz prvaka svih 25 kantona putem daljnjih izbirnih takmičenja sastaviti svoju takmičarsku vrstu. Isto tako počeli su ozbiljno da se pripremaju i Francuzi, koji će već ovoga meseca izvršiti prve izbirne utakmice; Madžari pak i Finci neće da zaostanu za njima. Iz svega se vidi, da će biti borba o prvenstvo mnogo teža nego što je bila ove godine na takmičenjima u Budimpešti. Ali i češko-slovačko Sokolstvo već se priprema. 9 novembra prirediće ČOS u Pragu prvo izbirno takmičenje među vežbačima na spravama, nato će naredne godine izvršiti celokupno izbirno takmičenje. I Sokoli će tom prilikom izabirati svoje takmičare između 100 njih, koji su najbolji.

U spomen br. dru Vanjičku

Župa Jungmanova dostojno se je odužila seni dru Jindru Vanjičku otkrivajući na Sokolskom domu na Smihovu spomen-ploču. U nedvećerje tog svečanog dana, dne 3 novembra, sva su društva i župe upalila spomen-krove, nato su se sabrali u vežbaonicama društava svi pripadnici i slušali predavanje o pokojnom velikom načelniku. U nedelju 4 novembra bila je svečanost na Smihovu, kada je iza govora staroste brata Bukovskog otkrivena spomen-ploča, koja nosi sledeći natpis: »U spomen dru Jindru Vanjičku, načelniku ČOS i Saveza slovenskog Sokolstva«. Nad natpisom je u okruglom medaljonu slika pokojnog načelnika u sokolskom kroju.

Novi urednik »Američkog Sokola«

Svojevremeno smo izvestili, da je Amerika ČOS raspisala natečaj za mesto urednika svog glasila »Američki Sokol«, jer je dosadnji zaslužni urednik br. Fran Musil podneo ostavku. Od septembra dalje uređuje list br. Jaroslav Košarž, koji je istovremeno i tajnik Američke ČOS, i koji je bio duže vremena župski načelnik jedne između američkih župa. Pred nekoliko godina bio je i urednik »Borca američkog« i godinu dana »Američkog Sokola«. Oblik lista ostao je isti.

Sokolski dom u Domažlicama

Možda su našim čitačima poznate Domažlice, prilično veliko mesto na jugozapadu Češke, središte Hodske pokrajine, koja je toliko vremena u srednjem i novom veku branila slobodu svog seljačkog pokoljenja. U tom mestu odlučili su Sokoli na svojoj

zadnjoj izvanrednoj društvenoj skupštini da podignu sokolski dom. Iako ima društvo svoje lepe prostorije, svoj hotel, bioskop i pozorišnu dvoranu, vežbaonica im je pretesna. Pomenuto je društvo jedno između najstarijih i najjačih društava u Sokolskoj župi Sumavskoj i svesno je, da mora da ima za gajenje telovežbe dovoljno veliku dvoranu, koja bi udovoljila svim njihovim potrebama. Odlučili su da za sada podignu sve potrebne prostorije za gajenje telovežbe. Društvo pristupa gradnji s gotovim novcem i ne traži pomoći ni od koga. Jedni su se obvezali za stalne doprinose, drugi su ponudili svoj rad i potreban građevni materijal. Naredne godine biće već svečano otvorenje. Članovi su se obavezali da mora svaki između njih da radi po 55 sati ili da to vreme otkupi, članice su čak zaključile, da će raditi više od 20 sati nego što im je skupština odredila. O ovoj požrtvovanosti i radinosti neka sud i promišljaju i naša sokolska društva!

Sične vesti iz češko-slovačkog Sokolstva

U Slovačkoj se bar jednom godišnje sastaju najbolji sokolski radnici. Uspeh tih zborova odličan je. Za buduću zasedanje, koje će biti u proleće, priprema bratislavačka župa posebni program rada. Pre svega mora dotična župa, gde će se vršiti zborovanje, pripremiti barem 4 meseca pre program rada i razaslati ga ostalim župama na pretnos. Nato se izrađuju referati, koje je nato prodebatuju pojedini oteci, a tek tada dolaze pred plenum.

Nov sokolski dom blizu Praga otvorilo je društvo Krč. Društvo je osnovano pred 40 godina i sada je dobilo prostrano zemljište od oko 6000 m² i tamo podiglo vežbaonicu i uredilo letnje vežbalište.

Vodstvo muškog naraštaja dalo je svakome između pitomaca upitni arak da ga ispuni i tako je dobilo dragocen materijal, koji točno osvetljuje kako živi sokolski naraštaj matičnog društva. Ovu akciju, koju je poduzelo društvo Praški Sokol, preporučamo i našim sokolskim jedinicama, naročito onima u gradovima.

Pripreme za smučarsku sezonu u punom su toku u češko-slovačkom Sokolstvu.

Praški Sokol odlučio je, da ovog meseca obrati naročitu pažnju pojačanju zanimanja za mačevanje i borjenje među članstvom. Ova se grana, doduše, gaji u matičnom društvu već od Tirša, ali mačevalački oteč želi da probudi rad u tom pravcu. Gotovo sva praška društva imaju svoje bori-lake otece, koji priređuju međusobna takmičenja.

Iz skromnog posleratnog društva u Trenčinu nastalo je polagano središte Štefanjkove sokolske župe. Ovo društvo priprema sada sva svoja sredstva, da bi u proleće započelo s podizanjem svog doma, koji će ujedno biti i središtem sveg rada u župi. Dom će nositi Štefanjkovo ime.

Svi nacrti postojećih sokolskih domova biće sabrani i položeni u arhiv

(Nastavak sa 1 strane)

su bile tako očevide — otstranjujemo. More zaključaka, rezolucija, predloga i prestavki primljenih na našim skupštinama leži potprano u prošlim aktima. Nikome nije ni palo napamet da sprovedi u delo sve to, iako je to produkt stečenih iskustava, produkt opažanja na terenu, a sve to sprovedeno u delo činilo bi da bi naša organizacija bila postepeno lišavana svih onih zala, koje jednako, a možda i sve više, trpimo i snosimo u našem mukotrpnom radu.

Ima više od deset godina, kad sam pisao članak u istom smislu u upirao na sve nedaće koje nas tište. Javio se posle toga veliki broj istomišljenika, koji su te nedaće također osećali i koji su se pridružili mom mišljenju, da rane treba radikalno, brzo i temeljito lečiti. Ali, — ostalo je sve to na lepim rečima.

Loše shvaćen autoritet, jedno je od velikih zala koja nas tište. S pretpostavkom nesavremenog shvaćenog autoriteta, birani su na našim skupštinama naši vodeći faktori u svima jedinicama. Nije se tu pitalo za prošlost, moralni život, sposobnost, produktivnost i rad kandidata za vodeće mesto, nego se je pazilo samo na to, da takvo lice zauzima u društvenom životu što viši položaj. Otuda su nastajale načelne suprotnosti, da su takvi ljudi sa svojim saradnicima postupali kao pretpostavljeni prema potčinjenom, a sokolsko bratstvo, demokratija, to su za njih bile samo fraze, pa čak i unižavanje njihovog ugleda.

Onde, gde se je desio obratan slučaj, pa je na vodeće mesto došao čovek, koji je pravilno shvatio svoju dužnost, predao se u celosti i s oduševljenjem poverenom mu radu, pokazali su se odmah vidni rezultati i šta se desilo, njegov sokolski autoritet je porastao. On je u očima članstva i svojih saradnika postao oličeni tip vode, pa je bio u stanju da svojim sokolskim autoritetom zaseni i sve one koji su u Sokolstvo ušli da mu svetle svojim titulama i da ga najčešće do srži iskorišćuju u lične svrhe. Ja u sokolskom radu vidim i poznajem samo jedan autoritet, i to sokolski autoritet, koji

Zahvala ČOS — Savezu SKJ

na čestitku upućenu prigodom obilnice oslobođenja češko-slovačkog naroda

Na čestitku našeg Saveza, koju je uputio br. ČOS prigodom češko-slovačkog narodnog praznika — dana oslobođenja — koji pada 28 oktobra, primio je naš Savez ovu zahvalu:

Draga braćo i sestre!

Iskreno i prijatno iznenadeni te dirnuti Vašim telegrafskim pozdravom prigodom našeg nacionalnog praznika dne 28 oktobra o. g. srdačno Vam blagodarimo na Vašem dragom sećanju.

Da ispunimo Vašu želju mi smo tumačili i Vaš pozdrav te želju za zdravlje Pretsednika Republike Češko-slovačke putem Njegove kancelarije. Molimo Vas, da primite ovaj izraz naše iskrene blagodarnosti s ubeđenjem, da mislimo na Vas i u ovim teškim trenucima Vaše bolne sudbine.

Na zdar!

Dr. Keler, tajnik.

Dr. Bukovski, starosta.

ČOS. Svakako će to biti izvanredno velika zbirka od preko tisuću nacerta, jer je broj vlastitih domova u ČOS premašio već prvu tisuću. Skoro svako treće društvo ima svoj vlastiti krov. Ugledajmo se u njih!

Prve izbirne utakmice članica za prvenstvo SSS u Varšavi

U programu I sveslovenskog svesokolskog sleta, koji će biti naredne godine u Varšavi, izvršene su i prve svesne utakmice između slovenskih telovežbačkih prvaka i prvakinja. Kao dokaz o ozbiljnoj borbi neka služi raspis ženskog načelnštva ČOS, koje je raspisalo za 21 oktobra prvo izlučno takmičenje za svoje najbolje vežbačice. Samo takmičenje obuhvataće uz jednu obaveznu prostu vežbu još i vežbu na vratilu, razboju, gredama, mostićima, preskocima preko konja u šir, trčanje na 60 m, skok u visinu, bacanje diska, a isto i voljne vežbe na glavnim spravama.

Sične vesti iz poljskog Sokolstva

Pretsedništvo Saveza poljskog Sokolstva imalo je meseca oktobra više sednica, koje su bile u prvom redu posvećene unutarnjim pitanjima. Name-rava se uvesti u svim društvima jedno-obrazno knjigovodstvo na osnovi istih blagajničkih knjiga.

Žensko načelnštvo imalo je 21 oktobra sednicu svih načelnica pojedinih župa, kada su se praktički uvežbale i preradile vežbe za članice za varšavski slet 1935. (Ovaj je slet odgođen, kako smo javili u prošlom broju našega lista!)

U Grudziadzu priredio je Savez prvo takmičenje sokolskih kanoističkih oteka, na kojima je učestvovao velik broj takmičara s preko 100 čamaca.

Izgleda da će ove zime biti naročito intenzivno smučarstvo. Savez priređuje čitav niz smučarskih tečajeva u Skolemu, na Kovancu, nadalje pak smučarske, hokejske i klizalačke utakmice za prvenstvo Saveza slovenskog Sokolstva od 1 do 3 februara u Zakopanome. U januaru pak biće isto tako tamo i poseban prednjački smučarski tečaj i to od 4 do 10 januara, nato će biti još jedan smučarski tečaj u Javorzu, a meseca marta u Suvaltima poslednji sokolski smučarski tečaj.

se stiče samo radom, stvaranjem, ličnim primerom u javnom i privatnom životu.

Druga naša velika nedaća je nedovoljan rad i nedovoljna produktivnost pojedinaca koji saraduju kao funkcioneri, a i onih kao pripadnici.

Bilo bi veoma interesantno provesti anketu, šta je i koliko je ko doprineo u radu s obzirom na provedeni broj godina. Kakvi su rezultati njegova rada, koliki broj članstva je u sokolanama, kakav je kvalitet toga članstva i t. d., šta se je još van toga uradilo i stvorilo.

Sokolstvo je realna stvaralačka organizacija, koja ne favorizira svoje pripadnike ni po društvenim klasama, ni po konfesijama, ni po položajima koje ti pripadnici zauzimaju u društvu. Sokolstvo ima jedan viši ideal, koji teži buđenju čoveka u čoveku, koji hoće da nacionalizam bude shvaćen onako, kako to najbolje odgovara težnji za dobrom i srećom naše etničke jugoslovenske i još dalje slovenske i na koncu čovečanske celine.

Za tako visoke ideale i njihovo ostvarenje potrebni su fanatizmi, potreban je rad, potrebna je beskompromisna borba sa svakim zlom koje stoji na putu ostvarenja tih ideala. Bez borbe nema rezultata, bez žrtava nema apostola. Svako radi i doprinosi prema ulozi koju je na sebe uzeo i prema svojim sposobnostima. Niko ne potcenjuje ni ne preceňuje tuda rad i tuda stvaranje, jer se za Sokolstvo nikad ne može pretnog uraditi. Nad celim tim radom lebdi kontrola save-sti, kojom upravlja visoka sokolska svest, i to preči da nama ne ovladaju lični motivi i ambicije, koje će biti na štetu opšte stvari.

Pa iako Sokolstvo tačno i jasno propoveda sve ono što je u suštini najuzvišenije i što izgrađeno ili vaspitanog Sokola uzdiže iznad drugih ljudi, ipak nisu retki slučajevi, da se u naš unutarnji rad, u naše nastojanje uvuče i ono što je ne samo u suprotnosti s uzvišenim sokolskim načelima, nego čak direktno podrija temelje Sokolstva. To su pre svega ljudi, koji sokolskom značkom, odorom, a ponekad i majicom prikivaju svoju

nezasitu dušu; smeli su u svome cinizmu, svesni svih mogućih obzira i sentimentalnosti, naprosto se naturlaju u sokolske redove, ne prežuci ni od kakvih sredstava da bi došli do ostvarenja svojih ličnih ciljeva. Oni u svojoj sredini postaju apsolutiste i umenju da tu sredinu na svoj način fascini-raju i sebi prilagode. Ta ih sredina slepo sluša, pa im povladuje, čak i ono što u očima drugih izaziva zgražanje. Oni ruše levo i desno, spremni da svakog onog koji im stane na put, ili eliminišu s položaja odakle bi im mogao smetati, ili da ga na neki drugi način onemoguće. Ta im se prilika najviše pruža na skupštinama, jer poznaju psihozu skupštinske gomile, koja najčešće slepo amina onome, koji njom ume već da gospodari. Takvi ljudi naći će lako i drugih načina da se prikažu kao jedino oni pravedno brane i zastupaju sokolsku stvar, a često će iskreni i najnaivniju grešku svoga protivnika da ga što više ocerno ili onemoguće kod člntva.

Nažalost, to im često puta i polazi za rukom. I šta se posle toga dešava? Mnogi sokolski radnik napušta sokolske redove, jer vidi, da je nemoguće boriti se s očevidnom nepravdom i da u borbi za čistotu sokolskih načela mora da stavi na kocku i svoju egzistenciju. Kako najčešće ostaje sam o sebi i pri sebi bez ica zaštite, mora da u borbi podlegne.

Za te sebičnjake Sokolstvo je samo firma pod kojom oni često pretvaraju sokolsku ideju u zdravu valutu i na prefinjen način plasiraju svoje lične ciljeve. Reklamerstvo im je jačmoćnije oružje, a u svima višim krugovima nadu i steknu prijatelje, jer se niko ne usuđuje da ih raskrinka, a oni se i inače već unapred protiv toga obezbede. Iako su oni potpuno svesni prozirnosti svojih tendencija, oni bez straha idu napred, jer se unapred i za duže vremena obezbeđuju. Njih ne boli nikakav neuspeh u eminentno sokolskom radu, a još manje rapidno slabljenje, pa čak i propadanje jedinica u kojima rade. Oni umenju svaki neuspeh da opravdaju i da svalje krivicu na drugog, samo ne na sebe. Vešto kriju svoje namere pod imena slavni i neprikosnovenih ljudi, nastoje da se dogovore ovo mili onom »jakom« čoveku, prestavljaju se kao zaštitnici svega i svačega što im može poslužiti kao sredstvo da nekog smrve. Udešeni novinski članci, brojna slika-nja gde se napadno isprsavaju, ono famozno »jak«, stvaranje Potemkinovih sela, raznorazne proslave i parade koje se priređuju zaslugom ili radi njihovih zasluga, razni jubileji počam od petogodišnjice pa dalje i uvek unapred po nekoliko smišljenih proslava i parada gde će oni igrati glavnu ulogu. Ima još jedna nesimpatična stvar u najnovije doba, a to je epidemijom razvijanje zastava, naročito zastava osokolskih sokolskih četa, koje poklanjaju i kumuju mnogi koji dosle nisu imali ničega zajedničkoga sa Sokolstvom i koji tendenciozno hoće da se za jertve pare proćuju radi čega uvek i traže da se o tome piše po novinama, jer će oni znati i umeti da sve to iskorište u lične ciljeve. Ovdje se na svakom način izuzimaju lica koja su osvedočeni sokolski prijatelji, a nije retkost da će se naći i po neki koji se je do juče i drvljem i kamenjem bacao na sve što je sokolsko, a svoje mišljenje o Sokolstvu kameleonski menja kako mu kad zatreba. To su i oni što se prave prijatelji Sokolstva, a svojoj deci ne dozvoljavaju da stupaju u sokolske redove, jer tamo vežba najviše »mli stalez« i što posle stavljanja Sokolstva pod zaštitu države pokupovavše nove odore, da bi ih kratko posle toga stavili u izloge radi prodaje.

Sve su to redom grobari Sokolstva, kojih se nažalost nađe u našim redovima i što im mi omogućujemo da redovima i što im mi omogućujemo da nesmetano rade što hoće. Nisu česti, nesmetano rade što hoće. Nisu česti, ali su preopasni, jer nije lako s njima voditi borbu. Kad vide da su ostvarili ili da ne mogu ostvariti svojih ciljeva, oni će napustiti sokolske redove i to kao »žrtve« svojih principa, ostavivši za sebe svoju kliku, koja će i nadalje onemogućivati drugima rad i stvarati nesnošljivu atmosferu.

Toliko o ljudima, a sada nekoliko reči o pojavama. Sredstvo, i to jedno od najglavnijih za uspešno provođenje sokolskog rada jesu naši sokolski domovi. I oni nisu pošteđeni od mnogog čega što skrvnavi svetost njihove zadace. Preko njihovih pragova prelaze ljudi kojima među poštenim svetom nema mesta, a kamo li u redovima organizacije kao što je sokolska. U našim se domovima često razleže kakav

Album

s 50 slika s pogrebnih svečanosti Viteškog

Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. — Naj-

elegantnije i tehnički doterano izdanje. —

Cena Din 100.—.

Narudžbe prima

Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom

ROSIIA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Prvodecembari svečani broj Sok. glasnika

Članke i dopise za ovaj broj, kao iakođer i oglase, treba poslati uredništvu, odnosno upravi lista, najdalje do 24. o. m.

Uredništvo i uprava

KRONIKA

400 godišnjica smrti Benedikta Rejta. Godine 1534 na dan 30. oktobra umro je u češkom mestancu Loun Benedikt Rejt, jedan od najodličnijih čeških arhitekta iz početka novog veka. Tačnija data o njegovu rođenju nisu se još mogla pronaći, ali se pojavio u Češkoj po starim kronikama godine 1489. Poznat je u istoriji umetnosti i pod imenom Beneš Rejt. Broj njegovih većih i značajnijih radova nije velik, ali su ti veći spomenici njegovog umetničkog ukusa i stvaralačke veličine. Najpre je bio pozvan od kralja Vladislava Jagielonskog da pregradi sav trakt s velikom salom na Hradčanima. Ko je vidio tu salu nazvanu Vladislavski, taj mora još i danas da se divi ukusu i umetnosti koja odiše iz ove sale, rada arhitekta Rejta. Drugi njegov rad u Pragu je kraljevski oratorij u katedrali sv. Vida. Za svoj rad u Pragu na dvoru odlikovan je plemstvom. On je bio kasnije pozvan da dovrši velebratnju jedne od najlepših gotičkih crkava Češke, katedralu sv. Barbore u Kutnoj Hori, a poslednji njegov rad je prekrasna crkva sv. Nikole u Lounima, gde ga je zatekla i smrt.

100 godišnjica rođenja Alekseja Sergejeviča Suvorina. Početkom jeseni ove godine navršilo se je 100 godina od rođenja Alekseja Sergejeviča Suvorina, do sada najčuvenijeg i najuticajnijeg ruskog novinara i političara. Samo onaj ko poznaje dobro prerađenu istoriju Rusije, može oceniti rad velikog pokojnika, koji je bio i veliki Sloven. Suvorin je bio sin običnog seljaka, koji je postao tek kao vojnik, postignuvši oficirski čin, slobodan građanin, a kasnije čak i plemić. I mladi Aleksej počeo je svoju karijeru kao vojnik, kasnije postaje učitelj, a kao takav počeo da piše felitone i novele, a i drame te romane. Poznata je njegova drama »Tatjana Rjepinova«. Ali sav njegov literarni rad stupa u pozadinu pred njegovim talentom za novinarsko zvanje. Godine 1876 dobije u ruke posve neugledan list »Novoje Vremja« i uskoro postaje taj dnevnik, pod njegovim vodstvom, vodeći i najuticajniji list preratne Rusije. Njegovi članci, duhoviti, nekada oštri, njegov organizacioni talenat podigli su taj list na zavidan nivo najraširenijeg i najbolje informiranog lista Rusije. U politici je zastupao liberalni smer, ali su ga revolucionari iz redova socijalista, kojima je bio neisprosran protivnik, proglašavali za reakcionara, iako to u stvari nikada nije bio. »Novoje Vremja« vodio je sve do svoje smrti 1912, dakle, 36 godina. U redakciji svog lista okupio je oko sebe najbolje žurnaliste, a i najpoznatije ruske naučnjake, među njima i brata Dimitrija Verguna. Čuvena je bila i rubrika posvećena slovenskim problemima, u kojoj su saradivali najbolji poznavaoci težnja slovenskih naroda. Suvorin je bio onaj, koji je u svom listu odmah u početku 1876—1878 vodio veliku kampanju za oslobođenje balkanskih naroda, osobito Srba i Bugara, on se je borio za savez Rusije s Francuskom protiv nemačke hegemonije u Evropi i on je omogućio prve uslove za sporazum s Engleskom. Imao je, dakle, ogromnog uticaja ne samo na unutrašnju, nego i na vanjsku politiku Rusije. Pored svog novinarstva on je voleo i pozorište, pa je osnovao svoj pozorišni koncern, koji je potpomagao mlade pisce dajući im mogućnost, da dodu njihova dela na pozornice. Bio je, kada je obogatio, jedan od najvećih mecena umetnosti, pa je i s time stekao nezaboravnih zasluga.

100 godišnjica rođenja Aleksandra P. Borodina. Ruski narod nije dao svetskoj kulturi samo velike pisce, na-

učnike i slikare, nego i velike muzičare svetskog glasa, koji su Evropi otkrili bogastvo ruske nacionalne glazbe, istorije i folklora. Među velike muzičare, kojima se divi danas sav muzički svet spada i Aleksandar P. Borodin, koji se rodio u jeseni 1834 godine. Borodin nije napisao mnogo kompozicija, ali po kvalitetu svojih kompozicija spada u red najvećih komponista u opće. Bio je genijalan duh, kakvih je malo i u muzičkom svetu. U 10 godini komponirao je prvu svoju kompoziciju ples polku »Jelena po dami«, u koju se je mladi dečko zaljubio. Prvi njegov veliki rad, bila je simfonija u Es duru. Već u njoj se pokazuju očito ruski i istočni elementi. Od najpoznatijih njegovih kompozicija valja spomenuti operu »Knez Igor«, koja je spadala u red onih ruskih opera, koje su se najčešće davale ne samo na ruskim već i na stranim pozornicama.

75 godišnjica rođenja filozofa Anri Bergsona. 18. oktobra 1859 rodio se u Parizu Anri Bergson, najveći francuski filozof sadašnjice i jedan od najgenijalnijih i poslednjih filozofa univerzalista na svetu uopšte. Bergson je poreklom bio židov, koji se je vlastitom energijom, ogromnim studijem i vlastitom genijalnošću dočepao položaja jednog od najvažnijih filozofa sadašnjice. Jubilarac spada u red pripadnika volunutaristične intuicije. On odbija jednostrano shvaćanje naturalističkog filozofskog pravca u životu i postavlja modernu metafiziku na jake temelje misaonosti. U religioznom pravcu filozofije on je protivnik filozofije sv. Tome Akvinskog, a pristaša je filozofije sv. Augustina i sv. Bonaventura. U Bergsonovoj filozofiji erpe svi filozofi, koji uspešno pobijaju materijalističko poimanje Marksa i ostalih socijalističkih filozofa. Bergson je onaj, koji se ne zadovoljava više s čovekom nazvanim: homo sapiens (čovek koji misli). On je stvorio viši tip čoveka — homo faber (čovek — kovač, čovek koji radi) — kakav bi trebao da bude tip novog čoveka, čoveka aktivnog, inicijativnog, punog najboljih i najlepših vrhuna te životnog člana.

Razne kulturne vesti. Ovih dana svetska štampa setila se je 80-godišnjice rođenja Karla Kaucskog, prvaka socijalizma i najvažnijeg tumača marksističke filozofije. Kaucski ima za socijalizam ogromnih zasluga, kako svojim praktičnim i sitnim radom, tako i svojim izgrađivanjem ideologije i filozofskog zagovaranja socijalizma. Za vreme njegovog aktivnog rada postigao je marksizam u obliku socijalne demokratije i svoju kulminaciju, ali je zato i sam morao da doživi i slom marksizma. Kao čuvar ravne linije. Kaucski je više puta dolazio u sukob s oficijelnim vodstvom i politikom socijalne demokratije. Ali je bio i neumljivi protivnik svake diktature proletarijata, pa je zbog toga žestoko napadao metode boljševika i krivo shvaćanje Marksa od strane komunista.

Ovih dana navršio je 60 god. svog za narod zaslužnog života Josip Gregor Tajovski, jedan od najznačajnijih slovačkih pisaca starije generacije. Gregor je bio učitelj, ali se zbog svog radikalnog nacionalizma nije mogao smiriti s madžarskim oblasnim organima. Otišao je zbog toga u Prag, gde je svršio trgovačku akademiju, pa se nakon toga povratio u domovinu kao privatni činovnik. Za vreme svetskoga rata već 1915, stupa u legije a nakon rata je pensionisan kao potporučnik. Odličan je poznavalac slovačkog sela. Njegove su najpoznatije priče, novele i romani iz predratnog doba: »Zalodne note«, »Ispod kose«, »Trpkici« i dr. te drame: »Tama«, »Greha«, »Majka«, i »U službi«. Nakon rata napisao je pored manjih novela još i uspele drame: »Zora nad Slovačkom«, »Njezin prvi roman« i »Fantasti«.

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Dne 15. novembra predaje brat Marijan Tratar — Mirna Peč, o temi: Sokol — dom — škola. (Večernje.)

Dne 18. novembra predaje brat Ivan Lavrenčić — Maribor, o temi: Telesni i duševni odgoj sokolske dece. (Popodnevno.)

Dne 22. novembra predaje brat Husein Brkić — Sarajevo, o temi: Šta Sokolstvo mora da dađe u prvom redu našem selu. (Večernje.)

Večernja predavanja održavaju se svakoga četvrtka od 19.10 do 19.30 časova, a popodnevna svake 1 i 3 nedelje u mesecu od 15.15 do 15.30 časova.

RADIO-STANICA LJUBLJANA

Sledeća sokolska radio-predavanja održaju se preko radiostanice Ljubljana:

u petak 9. novembra od 18.00 do 18.20 predaje brat Dušan Podgornik, član STO, o temi: »Smučarstvo u Sokolstvu«;

u utorak 13. novembra od 20.00 do 20.30 predaje brat Franjo Lubej, član STO, o temi: »Smerovi sokolskog uzgoja«;

u petak 23. novembra od 18.30 do 19.00 predaje brat prof. Josip Jeras, zam. načelnika Saveza SKJ, o temi: »Značenje i uspehi naših ovogodišnjih sletova«;

SMUČARSKI TAKMIČARSKI RED

U 10. broju »Sokola« objavljene su izmene našeg smučarskog takmičarskog reda. Ove izmene otisnute su u obliku knjižice i mogu se besplatno dobiti kod Jugoslovenske sokolske matice u Ljubljani, Narodni dom.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTVA I ČETA

KOSOVSKA MITROVICA. — Komemoracija. U nedelju na dan 14. oktobra 1934 godine Sokolsko društvo u Kos. Mitrovici održalo je u 11 časova komemorativnu skupštinu posvećenu uspomeni Blaženopćivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Dvorana Sokolskog doma bila je preplavljena od onih koji su se izjavili da su pravo da poveruju vestima koje su javljale o krvavoj tragediji i mučeničkoj smrti Viteškoga Kralja Ujedinitelja, ali kad više nije bilo sumnje o gruboj i teškoj fatalnosti istorijskog događaja, okupilo se vodstvo župe da svima svojim jedinicama dađe, koliko je to u onome momentu bilo moguće, potrebna obaveštenja o držanju i radu svoga članstva u tim kobnim danima. Naša je župa razaslala svima jedinicama kratka, ali tim stvarnija i potrebna uputstva, kako u ovim mučnim danima valja sačuvati ozbiljnost, dostojanstvo i prisebnost, ne stvarati zlu krv, obuzdati strasti koje mogu dovesti do nepoželjnih posledica i čekati daljnja obaveštenja vrhovnog sokolskog foruma. Ovaj gest vodstva župe bio je posvuda vrlo dobro primljen, našao je i van sokolskih redova na dobar prijem, i mnogo pripomogao, da ozbiljnost momenta i dostojanstvo držanja i Sokola i ostaloga pučanstva na teritoriju karlovačke župe nije bilo ni jednoga časa u pitanju. Šta više prisebnost je i ozbiljnost Sokola u odsudnim momentima pripomogla, da su gotovo sve žalobne manifestacije u ovom kraju održane uglavnom u sokolanama ili pod vodstvom i kontrolom sokolskih jedinica. A to znači mnogo.

Izgubili smo Kralja, rekao je br. starosta, izgubili smo našeg najvećeg Vodu i Državnika...

Zločinačka ruka jednog manijaka zavela je u crno i ojadila srca celokupnog jugoslovenskog Naroda...

Danas su žali našeg Jadrana s ponosnim Splitom prihvatili na svoje tople grudi mrtvo, ali besmrtno Telo Kralja-Mučenika, da Ga preko belog Zagreba i slavne Njegove Prestonice predadu na večan počinak Karadordevoj junačkoj Šumadiji...

Na kraju kada je br. starosta uzviknuo »Neka je slava Viteškom Kralju Ujedinitelju!« tužno i kao iz jedne duše odjeknulo je po dvorištu i u Sokolani trokatratno »Slava!«

Zatim je br. starosta predao reč br. prosvetaru Sokolskog društva Kos. Mitrovica br. Miliji Lašiću, direktoru gimnazije, koji je u dugačkom govoru iznosio celokupnu biografiju nesmrtnog Viteškog Kralja i sve Njegove zasluge oko stvaranja ove Države, koja je Njegovo delo i na koju je i u poslednjem trenutku mislio. Među ostalim pri kraju svoga govora kaže: »Njegova uzvišena poruka, koju je izustio u poslednjem času svog plemenitog života, poruka koju je izustio Kralj-Mučenik pri poslednjim otkucanjima Svoja plemenitog srca, proročanska poruka: Čuvajte Jugoslaviju! — uliće snagu sadanjim i budućim pokoljenjima i služiti kao zvezda vodilja da nikada ne skrenu s puta, koji je zaliven plemenitom krvlju najvećega Sina našega Naroda — Blaženopćivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Ovu svetu poruku, ovaj sveti amanet najvećeg Sokola, Sokoli će čuvati u najdubljem kutku svoga srca i odgovaraju Mu: »Čuvamo Jugoslaviju i čuvamo je do poslednjeg daha svoga života!« Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju! »Slava Mu!« odjeknulo je u dvorani i »Živeo Kralj Petar II!« i »Živeo Jugoslavija!«

Zatim je br. starosta pročitao depešu, koju Sokolsko društvo šalje Nj. Vel. Kralju Petru Drugom.

Nakon ovoga načelnik društva br. Pavle Vošner saopštio je da za vreme najdublje žalosti neće biti redovnog vežbanja i ostale odluke Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koje se odnose na priredbe za vreme narodne žalosti, pa je skupština zaključena.

U tišini i sa suzama u očima i zgrčenim pesnicama razišlo se skupljeno Sokolstvo.

Neka je Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

KARLOVAC. — Odjek marsejske tragedije u karlovačkoj župi. Sudbonosni kuršumi plaćenih zločinaca, koji su u duboku bol zavili čitav jugoslovenski narod, odvratni zločin nad

kojim se zgazio ceo kulturni svet bolno su odjeknuli u srcima svih Sokola, pa tako nadođe adekvatnog izražaja i u žalobnim manifestacijama vaskolika članstva Sokolske župe Karlovac. U prvi moment niko nije hteo ni mogao pravo da poveruje vestima koje su javljale o krvavoj tragediji i mučeničkoj smrti Viteškoga Kralja Ujedinitelja, ali kad više nije bilo sumnje o gruboj i teškoj fatalnosti istorijskog događaja, okupilo se vodstvo župe da svima svojim jedinicama dađe, koliko je to u onome momentu bilo moguće, potrebna obaveštenja o držanju i radu svoga članstva u tim kobnim danima. Naša je župa razaslala svima jedinicama kratka, ali tim stvarnija i potrebna uputstva, kako u ovim mučnim danima valja sačuvati ozbiljnost, dostojanstvo i prisebnost, ne stvarati zlu krv, obuzdati strasti koje mogu dovesti do nepoželjnih posledica i čekati daljnja obaveštenja vrhovnog sokolskog foruma. Ovaj gest vodstva župe bio je posvuda vrlo dobro primljen, našao je i van sokolskih redova na dobar prijem, i mnogo pripomogao, da ozbiljnost momenta i dostojanstvo držanja i Sokola i ostaloga pučanstva na teritoriju karlovačke župe nije bilo ni jednoga časa u pitanju. Šta više prisebnost je i ozbiljnost Sokola u odsudnim momentima pripomogla, da su gotovo sve žalobne manifestacije u ovom kraju održane uglavnom u sokolanama ili pod vodstvom i kontrolom sokolskih jedinica. A to znači mnogo.

Sve žalobne dosadanje priredbe i manifestacije sokolskoga članstva naše župe mogli bismo podeliti u tri dela: doček voza za zemnim ostacima Kralja-Mučenika, održavanje komemorativnih sastanaka i učestvovanje na sahrani Blaženopćivšega Kralja Ujedinitelja.

Teritorij naše župe, kroz koji je trebao da prođe žalobni dvorski voz 14. oktobra, proteže se od Ličke Jesenice do Zdenčine. Sve naše članstvo svoju jedinicu duž pruže našlo se u određeno vreme na svojim stanicama, a žalobnom ispraćaju pridružile su se i mnoge jedinice koje su podalje od železničke pruge. Kakav je bio doček i žalobni ispraćaj suviše je sada posebiće isticati i na široko opisivati. Prevelika je bol sviju nas! I što li su sve one sveće, buktinje, jacaji i čudesne duge gledane kroz suzu prizmu rasplakanih srdaca i očiju, što li je sve to do li slabi refleksi onih teških i preobilnih osećaja, koji još uvek struje našom nutrinjom i koji će još dugo razdirati naše duše zbog svirepog zločina i duboke rane na našem narodnom organizmu!...

A ko može više, jače i dublje da oseti svu bol i težinu rane od nas Sokola, kojima je Veliki Pokojnik odvek bio najbliži i najdraži!... Doista, nezabavni će ostati oni sveti trenuci, kad je kroz noć glavu između naših redova, pored naših rasplakanih buktinja, kraj naših ranjenih bića i uz veličanstveni blagoslov bezbrojnih naših suza lagano klizila gvozdena konstrukcija s dragim Ostacima i odlazila i nestajala nečujno put večnog počivališta... Ipak jedan moment valja naročito spomenuti: onaj razdirući krik i jecaj sakupljenih tisuća karlovačkoga građanstva, koje se pod vodstvom Sokola sleglo duž velike stanice da prisustvuje predaji trnogova venca karlovačkih Sokola na sveti sarkofag. Sva bol za izgubljenim Kraljem izblila je tada elementarnom snagom, spontano i teško i približila nas sve zajedno većma i zbila nas jače, nego li sva nastojanja do tada. Mrtvi Kralj učinio je najveće Svoje delo!

Svećane komemorativne sednice i skupštine također su u danima najdublje žalosti održale sve jedinice, pa

je i tom zgodom dostojanstveno manifestovana ljubav koju smo svi zajedno gajili prema Viteškome Kralju Aleksandru I Ujedinitelju. U tim žalobnim sastancima gordo smo podnosili veliku bol i iz dubine duša naših prigrlili amanet Velikoga Kralja: »Čuvajte Jugoslaviju!« Jednako ljubavlju iskazana je odanost dojučerašnjem našem starešini, Mladome Kralju Petru II, kome je Udes dosudio da zajedno s celim Svojim narodom ispija gorku čašu za dobro Naroda i Države. I ovom prigodom valja osobito istaknuti značajnu komemorativnu skupštinu matičnoga Sokolskoga društva Karlovac, kad je veliki novi dom bio premalen da primi sve karlovačko članstvo, predstavnike vojnih i civilnih vlasti, javnih ustanova, svih mesnih udruženja i mnoštvo ostaloga građanstva, koje je htelo na vidan način iskreno manifestovati svoje bolne osećaje i gnjušanje nad zločinom.

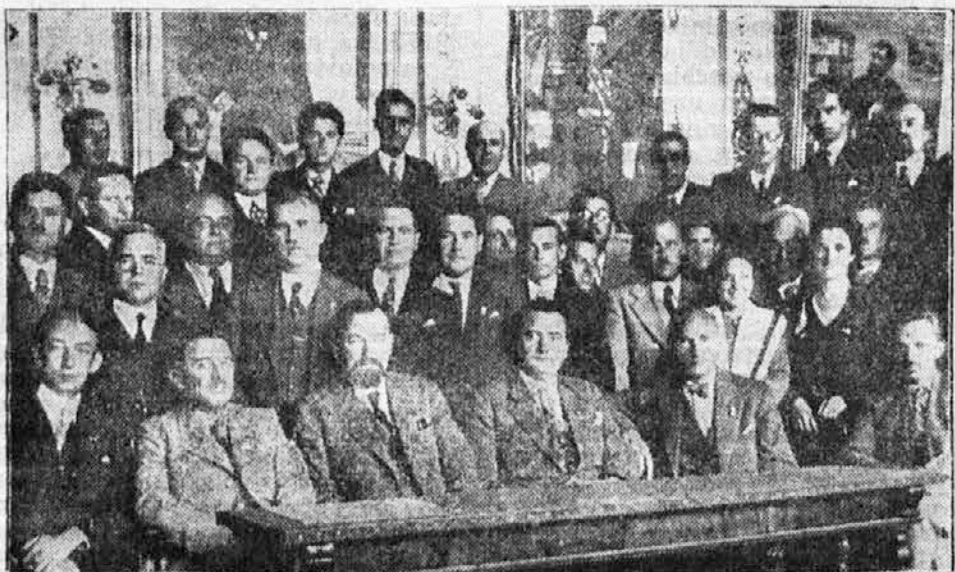
Konačno je nadošao i dan veličanstvene sahrane u Beogradu i Oplencu. Pred najvišim predstavnicima tzv. kulturne Evrope i pred licem čitavoga sveta jedinstveno je dokumentovana veličina naše boli, ljubav prema dragome Kralju i spremnost našega naroda da pod svaku cenu čuva i brani ono što mu je najsvetije: Kralja i Otadžbinu. Veliku, moćnu, konsolidovanu, jedinstvenu i nedeljivu Jugoslaviju! Pored brojno zastupanog vodstva naše župe, na čelu sa starešinom br. Markom Sabličem, bile su tu prisutne i zastupane sve jedinice karlovačke župe sa svima svojim članskim zastavama i mnogobrojnim članstvom. Svi smo hteli i nastojali da na vidan način iskazemo zahvalnost za sva velika dela i sveto mučeništvo Velikoga Pokojnika, svi smo mi tada zajedno s ostalom sokolskom braćom zaridali poput deteta kome odnose najdraže i najmilije, i svi smo mi duboko u sebi stvorili čvrstu odluku i svećano se zavetovali, da ćemo svim svojim silama, svom svojom voljom, čitavim bićem i marljivim radom izvršiti amanet Kralja: čuvati Jugoslaviju, i tako pred celim svetom dokazati naše pravo na život u kolu ostalih kulturnih i slobodnih nacija.

KARLOVAC. — Zborovi i sastanci. Tragični događaji znatno su izmenili raspored rada i poslednjih dana nekako zaustavili tok normalnoga funkcionisanja gotovo svih jedinica. Nije ni čudo, jer je istorijski događaj i suviše značajan, a za naš narod i naše Sokolstvo preoblatan. Ipak, ne valja stati! Naprotiv, sada tek valja prirediti najintenzivniji i ozbiljan konstruktivni rad! Ovu je činjenicu ispravno shvatilo vodstvo župe Karlovac, koje je toga radi odlučilo, da odmah sada u sedištima svojih okružja održi okružne sastanke, odnosno zborove svih starešina, načelnika i prosvetara područnih jedinica.

Prvi takvi sastanci održani su u dva okružja, belokrajinskom (Metlika) i kordunskom (Slunji), u nedelju 28. oktobra. Na tim su sastancima delegati župe davali obaveštenja o dosadanjem radu župe, upoznali su funkcionere društava i četa o momentanim prilikama i potrebama našega Sokolstva, pružili vodstvima jedinica potrebne smernice i upute za budući rad. Zupski TO i PO izradili su pre toga program s minimumom rada, koji svaka jedinica mora da izvrši, i u tom su pravcu davana potrebna obaveštenja. Jednako su na tim zborovima prikazani svi nedostaci, ukoliko i gde ih je bilo, tako da se u buduću ne bi grešilo. Takođe je posvećena pažnja i potrebnoj sokolskoj disciplini, jer i u tome pravcu valja čitava naša sokolska porodica da poradi vrlo mnogo. Pored svih uspeha ovogodišnjih sletova ipak su se primetili mnogi nedostaci, prikupljena su i dragocena iskustva, pa je sad vreme da se tim iskustvima koristimo i dosadanje nedostatke uklonimo.

Zborovi su bili vrlo dobro posrećeni. Zastupane su bile sve jedinice, tako da je uspeh sastanaka već u samome početku bio osiguran. U diskusijama su također učestvovali mnogi delegati, a od svake jedinice podnešen je detaljni referat o dosadanjem radu. Zboru u Metlici prisustvovali su od strane župske uprave starešina br. Marko Sablič, tajnik br. Božidar Dočkal, zam. načelnika br. Dragutin Kućić i zam. načelnice s. Milka Blašković. U Slunju su pak zastupali župu: prosvetar br. Vladimir Blašković, načelnik br. Branko Blašković i načelnica s. Marija Kućić. Kao što je rečeno zborovi su vrlo dobro uspešni i svima prisutnima dali jak poticaj za budući rad, jer ovakav lični kontakt vredni više od svih papirnatih naređenja, uputa, raspisa i saveta.

BOSILJEVO. — Komemoracija. Prošle nedelje priredilo je naše Sokolsko društvo žalobnu komemoraciju da počasti uspomenu na Kralja Mučenika. Posle pomena u crkvi okupilo se mnoštvo naroda u školskim prostorijama, jer je Sokolana bila premalena da primi sve prisutne. Starešina br. Standohar održao je dirljiv govor o blagopokojnom Kralju, koga su približili suzama u očima saslušali kličući: Slava Kralju Mučeniku! Živeo Petar II! Živeo Jugoslavija!

Zbor župskih prosvetara u Novom Sadu, održan 7. oktobra 1934.

je govorila sestra Nevenka Grgić o tragičnoj smrti Kralja Mučenika. Prisutni su bili svi Sokoli, narod i škol. deca.

DOVIČI-TREBEVIĆ. — Komemoracija. 18. oktobra održana je žalobna sednica Sokolske čete u Dovičima. Zamenik starešine br. Veljko Orešanin ukazao je prisutnim Sokolima i narodu na tragičnu smrt Velikog Kralja, a zatim je sestra Anka Tomašević pročitala predavanje o životu i radu Kralja Mučenika. Pošto su prostorije male, sednica se dva puta održavala.

RAJKOVIĆ. — Komemoracija. Na dan sahrane Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja održan je žaloban sastanak članova Sokolske čete u Rajkovićima. Na sastanku je održano predavanje o životu i delima Velikog Kralja sestra Kovička Radosavljević, prosvetarka čete. Prisutni su bili svi članovi, narod i škol. deca.

TARČIN. — Komemoracija. Na dan sahrane Kralja Mučenika održano je predavanje o životu i radu našeg neprežaljenog Suverena. Govorio je u dvorištu crkve brat Jovan Simić, prota. Prisutno je bilo preko 300 lica, članova i ostalih meštana. Uveče je održana komemoracija u osnovnoj školi.

Župa Sušak - Rijeka

ALEKSANDROVO. — Komemoracija. Zaprepašćenje, a onda duboka bol, zavladała je u Aleksandrovu na vest o mučeničkoj smrti Viteškog Kralja Ujedinitelja. Ispločeta činilo se to nemogućim, svako se pitao, koja bi se to nesrećna ruka mogla da digna na Viteškog Vodu jugoslovenskog naroda? Ali kad se čitavo mesto obuklo u crne zastave, a zvonjava zvona stala svakog sata da oglašuje veliki narodni gubitak, gorka neutešiva bol zaokupila je svačije srce. Naše Sokolsko društvo tim povodom odmah je sazvalo komemorativnu sednicu, na kojoj je brat starešina govorio o tragičnom događaju koji je zadesio naš narod. Zaključeno je, da se izda proglas na celokupno članstvo da u ovim teškim danima očuva potrebitu hladnokrvnost. Sa sednice poslana su brozjava saučeska Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II i Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Na dan sahrane ljubljenog Vladara pohrlo je sve, i staro i mlado da prisustvuje svečanom pomenu u župnoj crkvi i žalobnom sastanku u Sokolskom domu. Dugačka, sutižljiva povorka, koja se razvila od crkve do Sokolskog doma, prolazeći tihim, opustelim ulicama, okićenim crnim zastavama i slikama Velikog Pokojnika okruženim zelenilom, duboko se dojmila svačijeg srca. Ganutljivo je bilo gledati gde se pred slikom Uzvišenog poginulog Vladara poklanja i staro i mlado, pa i ona sitna dečica koja još ne shvataju tužnog događaja. U sokolskom je domu, koji je bio naročito tužno okićen, upravitelj narodne škole održao dirljivo pomen slovo o Velikom Kralju. Pred okupljenim žiteljstvom čitavog mesta iznesao je najveće, najsudbonosnije momente iz života Velikog Kralja Mučenika, po kojima se On, ne samo pred očima Svojega naroda, nego pred očima čitavog sveta uzdiže kao jedan od najvećih Vojkova, najboljih Vladara i najjačih Pobornika mira i sloge među narodima. I dok je uzbuđeni narod svojom ljubljnom poginulom Vladaru kličao »Slava!« u isti je mah u sebi obavljao sveti onaj zavet, što ga je umirući Voda pustio Svojemu narodu: Da, čuvaćemo Jugoslaviju pod vodstvom Mladog Kralja! Večna neka Ti bude slava Viteški Kralju Ujedinitelju i Preporoditelju!

JABLANAC. — Komemoracija. 12. oktobra o. g. sazvao je četni tajnik brat Josip Kostelac sednicu uprave Sokolske čete Jablanac, koju je otvorio četni starešina brat Josu Vukušić. Isti je u dužem govoru prikazao život i rad blagopočivšeg Kralja, i na kraju je pozvao prisutne, da kliknu trokratni »Slava Mu!«. S ove sednice poslan je brzojav Savezu Sokola u Beograd s molbom, da bude tumačem u Maršalatu Dvora o iskrenom saučesću i dubokoj boli uprave i članstva Sokolske čete Jablanac nad preranim grobom Blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

18. oktobra ove god. iza pomena Blagopočinom Kralju u mesnoj župnoj crkvi sakupilo se celokupno članstvo Sokolske čete i sav narod ovoga kraja pred Sokolanom, ispred koje je četni prosvetar brat dr. Ivo Benić izneo u svom govoru odlike i zasluge Velikog Vladara kao Vojkove, Političara, Državnika, Supruga i Oca te veliku ljubav, koju je posvećivao našem Sokolstvu. Svekoliko članstvo kao i narod za vreme govora izražavalo je bol na licu, žene su glasno plakale nad tragičnim gubitkom našeg Velikog Vode. Govor je popraćen sa: »Slava Kralju Ujedinitelju!« »Živeo Petar II Kralj Jugoslavije!«

KRALJEVICA. — Komemoracija. Kao i druge jedinice i naše je društvo održalo komemoraciju Blagopočivšem Viteškom Kralju Ujedinitelju. Pred

sakupljenim članstvom održao je pomen govor brat prosvetar, koji je najmarkantnijim crtama izneo život i rad Viteškog Kralja.

Prisutni su u suzama i plačuci saslušali br. prosvetara, koji je i sam shvatan suzama prekinuo predavanje. Možda smo mi blizu granice još jače osetili nenadoknadivi gubitak Viteškog Kralja. Naša sokolana puna smeha i radosti postala je Dom u kom se istinabog radi neprekidno, ali radi u boli i tuzi!

Neprijatelji otadžbine uzevši život Viteškom Kralju rastužili su sva jugoslovenska srca, zadali teške boli, ubili najveću svetinju našeg naroda, ali oni su danas svesni da njihov zločin nije ni trunke naudio Jugoslovenstvu, nego ga je pojačao, jer će otasad rad na jedinstvu, Jugoslovenstvu biti još jači, još intenzivniji, a naš narod nikad neće zaboraviti poslednje reči Viteškog Kralja: »Čuvajte Jugoslaviju!« Čuvajmo je tako nam Bog pomogao! Ne-ka je Slava Viteškom Kralju Ujedinitelju!

Župa Šibenik - Zadar

MANDALINA. — Komemoracija. Sokolsko društvo Mandalina i celo selo bilo je večer 9. oktobra bolno iznenađeno neprežaljenom smrću blagopočinog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Teška tuga zavladała je selom i ono se kao tužna udovica zvala u potpunu crninu. Sokolsko je društvo podastirilo Kraljevskom Domu topla i iskreno saučesće za nenadoknadivi gubitak Velikog našeg Kralja Mučenika, vernost Nj. Vel. Kralju Petru II i Jugoslaviji.

Mesni župnik dr. J. Mijat i starešina Sokola A. P. Vlahović svoje rodoljubne osećaje i iskrenu žalost izrazili su u po dva pesnička sastavka. Oba su izrekla spomen govore blagop. Kralju Mučeniku posle zadušnica u mesnoj crkvi 13. oktobra pred mesnim vlastima, sokolskim kategorijama, školskom decom i mnogobrojnim ožalošćenim narodom.

14. oktobra Sokolsko društvo Mandalina pridružilo se je žalobnom pohodu Šibenčana u Perković, da se poklone mrtvom telu Kralja Ujedinitelja, koje se je, na prolazu iz Splita u Beograd, zaustavilo na želji staničar Perković. Sve sokolske kategorije i mnoštvo naroda uputilo se onamo vlakom. U Perkoviću je bilo više tisuća rastuženog i rasplakanog naroda.

18. oktobra obavile su se u mandalinskoj crkvi zadušnice za blagopok. Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i molitve za Nj. Vel. Kralja Petra II. Mnogo sveta moralo je stati van crkve, jer je bila prepuna. Posle podne skupili su se pred crkvom svi članovi

Sokola, mesne vlasti, školska deca i celo selo. Diriljive govore izrekli su dr. Mijat i starešina Vlahović. Mnoga su se lica zalila suzama. U 15 sati bila je šutnja od 2 minute, položen je zavet delu i uspomeni Kralja Mučenika i zavet vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II. Kraljevskom Domu i Jugoslaviji. Žalobni pomen završio je klicanjem: Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju! Živeo Nj. Vel. Kralj Petar II.

Župa Zagreb

ČUČERJE. — Javni nastup. I unatoč neugodnom vremenu i hladnom vetru, Sokolska četa Čučerje priredila je u nedelju dne 7. oktobra svoj javni jesenski nastup. Već rano jutrom došla je u Čučerje prva skupina pripadnika matičnog društva Zagreb III, njih oko 80. Mrzli severnjak nije pokvario dobru volju izletnika i zajedno s domaćinom dali su se svi na posao, da prirede sletišta. Oko podne počeli su stizavati prvi gosti okolnih četa. Došli su Granešinci, Remete-Bukovčani, Vugrovačani i mnogi drugi. Oko 14 sati došla je druga skupina izletnika, na velikim motornim kolima s prikolicama, među njima i glazba tramvajaca iz Zagreba, koja kani pristupiti Sokolskom društvu Zagreb III.

Svih gostiju iz Zagreba bilo je oko 300, a ukupno s okolnim krajevima iznašao je broj posetnika vežbe oko 600 duša. Pred osnovnom školom je brat Košutić, starešina čete, pozdravio sve goste koji su formirali povorku s glazbom na čelu i koracali kroz selo na vežbalište. Oko tri sata stigao je brat starešina župe dr. Gavrančić sa župskim načelnikom bratom dr. Pihlerom u pratnji starešine mat. društva Zagreb III bratom senatorom Šarićem. Odmah iza njihova dolaska počela je vežba, koja je uspeła vrlo dobro i moralno i materijalno.

Nastupili su redom: 25 ž. dece u vežbama s vencićima čete Čučerje, 36 m. dece u prostim vežbama čete Čučerje, 29 ž. naraštaja u vežbama sa šrpom i klasom uz pratnju žetelačkih pesama, koje su naraštajke pevale istovremeno s izvedbom. Ta je tačka vrlo lepa. 16 m. naraštaja čete Čučerje u prostim vežbama, 33 članova četa Granešine, Remete-Bukovac, Vugrovač i Čučerje sa sarajevskim vežbama, 9 ž. naraštaja Sok. društva Zagreb III, u prostim vežbama za Sarajevo, 6 članova Zagreb III s vežbama na razboju. Istovremeno s nastupom izabrane vrste na razboju nastupili su članovi četa s bacanjem kugle 7.25 kg. Uspeši su pokazali da imaju naše čete dobar materijal za sve proste grane.

S nastupom 16-orice članova društva Zagreb III sa sarajevskim vežba-

ma i šestorice članica Sokola Zagreb III u vežbama s veslima zaključena je ova uspeła javna vežba.

U osnovnoj školi priredio je pozorišni otek matičnog društva Zagreb III zajedno s trezvenjačkim otkom propagandnu predstavu u svrhu širenja trezvenosti. I brat Božac, koji je nastupio deklamacijama, i pozorišni otek, koji je izveo igru »Nesrećnik« od Mladena Širole, kao i brat Rizvanbegović sa svojim govorom protiv alkohola imali su uspeha. Njihov rad izaziva odobravanje, pa moramo da istaknemo jedno: nije moguće pozitivni rad u selu, ako ne privedemo našeg brata seljaka na pravi put, na put trezvenosti.

Igranka i narodno veselje zaključilo je lepi nastup čete Čučerje, koja zaslužuje svu pohvalu za svoj rad. Potrebno je, da se četa uz svoje sestre, druge čete u okolini, baci silama na jedan cilj: ekonomsko podizanje svog kraja kao vanjski sokolski cilj, a sredenje prilika među članovima i podizanje svog doma kao unutrašnji sokolski cilj.

V. M. A.

KLOŠTAR IVANIĆ. — Rad Sokolskog društva. Na rođendan Blagopočinog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, 17. decembra 1930 osnovano je Sokolsko društvo u Kloštar-Ivanici, koje sada intenzivno radi s velikim uspehom, naročito otkako je starešina brat Mr. Drago Šipuš, lekar. Do sada je društvo pokazalo odlične uspehe, okupivši oko sebe veliki broj članova seljaka, obrtnika, inteligencije. Osim članova vežbača (18), koji vežbaju u svim granama, osnovano je i odeljenje ženskog vežbačkog članstva, a da ne govorimo o brojnom m. i ž. podmlatku. Članovi vežbači s velikom voljom i oduševljenjem posećuju sokolanu. Uz vežbanje vrše se i nagovori o sokolskim putevima i ciljevima. Društveni načelnik brat Slavko Janeš i njegov zamenik brat Stj. Jurkin, postigli su lepe uspehe, jer su članovi i članice nastupili sa sletskim vežbama u Ludini, Sarajevu i u Zagrebu, kao i u okolnim mestima. Osim diletantskog oteka formiran je i muški pevački zbor, koji propagira našu sokolsku i jugoslovensku pesmu. Ovaj zbor pod vodstvom brata M. Kotarskog, studenta šumarstva, pokazuje odličnu spremu, tako da je već nekoliko puta javno nastupio.

I rad na propagandi sokolske ideje u selima je plodan. Pored sokolskih četa u Križcima i Cagincu osnovana je Sokolska četa u Mostari-Marinkovci. U julu mesecu održana je prva javna vežba čete u Križcima. Uspela ova priredba pokazala je koliko naše seljaštvo voli i shvaća Sokolstvo. Sokolska četa Cagince sprema se da do godine održi svoj prvi javni nastup, a

Sokolska četa Mostari-Marinkovac priredila ove zime prvu akademiju. Sav ovaj rad i nastojanje podupire matično društvo Kloštar-Ivanica na čelu s braćom Mr. Šipušem, Janešom i Sajkom. Društvo je zajedno s četama pristupovalo jubilarnom sletu u Zagrebu (102 učesnika), nadalje u Sarajevu (31), okružnom sletu u Ludini (45), javnim vežbama u Ivanici Gradu i t. d. Priredilo je Zrinjsko-Frankopansku akademiju, a sad se sprema za 1. decembar. U društvu vlada duh iskrenog bratstva i jednakosti, volja za radom i oduševljenje za ideju Sokolstva i Jugoslovenstva.

U daljnjem radu društvo obećava još veće uspehe, jer pored toga što će proslaviti petgodišnjicu svog opstanka i rada, zajedno s posvetom i razvićem društvenog barjaka. To će biti prvi društveni i sokolski barjak u čazmanskom srezu. Članovi i članice već sada marljivo sabiru doprinose za barjak. U okrilju ove svečanosti biće u Kloštru-Ivanici III okružni slet Mo-slavačkog sokolskog okružja. Sve pripreme oko sleta vodi ovo društvo. U najnovije doba pokrenuta je akcija za osnivanje društvene sok. fanfare, koja će uz tehnički i kulturno prosvetni rad također mnogo doprineti propagandi i još većem razvijanju Sokolstva na selu i u okolini Kloštar-Ivanice. — ZI. N.

ZAGREB III. — Komemoracija. Sokolsko društvo Zagreb III održalo je dne 29. oktobra u svojoj vežbaonici u Solovljevoj ulici komemorativni sastanak celokupnog članstva za neprežaljenim Viteškim Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem.

Dvorana, koja je bila u tu svrhu naročito udešena, napunila se do 20 sati članstvom, koje je listom došlo na tu žalobnu svečanost. Svih prisutnih bilo je oko 800, među njima i ministar za fizički uzgoj naroda br. dr. Andelinović i pretstavnici župe načelnik dr. Pihler, tajnik župe prof. Džamonja i njegov zamenik brat Mileusić.

U potpunosti tišini, koja je bila na mahove prekidana tihim i tužnim jezanjem brat starešina, senator Šarić, održao je dirljiv govor u počast i slavu Kralju Ujedinitelju, čija će slava večno živeti među nama. Njegove reči, koje nam je ostavio u amanet: »Čuvajte Mi Jugoslaviju!«, primljene su od sveukupnog članstva povikom: »Čuvaćemo ju!« Na kraju samog govora položilo je članstvo zakletvu našem Mladom Kralju, Petru II Karađorđeviću.

Dirljiva svečanost, koja je ostavila u svim prisutnim najdublji utisak, trajala je svega nešto preko pola sata, a nakon zakletve članstvo se mirno razišlo.

V. M. A.

280-43

Oglašujte
u Sokolskom
glasniku

Širite Sokolsku štampu

»Sokolski glasnik«, »Soko«,
»Sokolsku prosvetu«,
»Sokolsko selo«,
»Sokolić« i »Našu radost«

281-42

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske priredbe Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

UČITELJSKA
TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

Na novo izašlo iz štampe!

ING. KOSTA PETROVIĆ:

Gradjevine za telesno vežbanje

PRVA KNJIGA:

0 telesnom vežbanju i vežbalištima;
Posebna vežbališta i posebne vežbaonice

sa 170 slika na 45 tabela u posebnom svesku

Cena knjizi sa 440 stranica velikog formata:

broširana Din 170.—, povez. u platno Din 200.—

Ova knjiga je prvo delo u jugoslovenskoj literaturi, u kojem su prikazane potrebne građevine za pojedina posebna vežbališta kao i opisane odgovarajuće grane telesnog vežbanja te je usled toga vrlo potrebna svim organizacijama, koje se bave bilo kojom granom telesnog vežbanja, kao i svima onima, koji se bave gradnjom posebnih vežbališta i vežbaonica.

Knjiga se naručuje kod

Jugoslovenske sokolske mafice
Ljubljana — Narodni dom

koja je izdala ovu knjigu u cilju, da pomaže smišljeno i racionalno podizati potrebne građevine za telesno vežbanje.

285-43